

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗДІЙСНЕННЯ ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Метою дослідження стало визначення адміністративно-правової характеристики здійснення виконавчого провадження в Україні та формулювання пропозицій щодо вдосконалення адміністративно-правового регулювання у цій сфері.

Методи. Для досягнення поставленої мети застосовано комплекс загальнонаукових і спеціально-юридичних методів: формально-юридичний, структурно-функціональний, порівняльно-правовий і метод правового моделювання. У процесі збору й обробки даних було здійснено аналіз чинного законодавства, підзаконних нормативно-правових актів, судової практики, а також наукових праць вітчизняних і зарубіжних дослідників.

Результати. Результати дослідження підтвердили, що сучасна система примусового виконання рішень в Україні має дуалістичний характер, поєднуючи державних і приватних виконавців. Виявлено ключові елементи адміністративно-правового статусу Державної виконавчої служби та специфіку діяльності приватних виконавців, що дало змогу визначити інституційну асиметрію між ними. Проведена класифікація адміністративних процедур у виконавчому провадженні дала можливість виділити їх за стадіями, суб'єктами, юридичними наслідками, формами взаємодії та спрямованістю. Встановлено п'ять ознак процедур: імперативність, чітка регламентація, поєднання загальних і спеціальних процедур, наявність дискреційних повноважень та застосування заходів примусу.

Висновки. Виявлено 15 правових прогалин та 8 колізій у чинному законодавстві, що знижує ефективність примусового виконання рішень. Запропоновано заходи щодо гармонізації законодавства з принципами адміністративної процедури, розробки єдиних стандартів виконання рішень, посилення гарантій незалежності приватних виконавців, удосконалення механізмів контролю та впровадження цифрових технологій. Практична цінність отриманих результатів полягає у можливості їх використання для підвищення ефективності діяльності органів і осіб, які здійснюють примусове виконання рішень, удосконалення нормативної бази й оптимізації адміністративних процедур. Перспективи подальшого використання результатів дослідження охоплюють розробку рекомендацій для законотворчої та правозастосовної практики, а також формування концептуальних підходів до цифровізації виконавчого провадження та забезпечення балансу публічних і приватних інтересів у цій сфері.

Ключові слова: виконавці, примусове виконання рішень, державна виконавча служба, адміністративні процедури, нормативно-правові прогалини.

Бердар Микола,

аспірант

кафедри права

Київського

кооперативного

інституту бізнесу

і права

[https://orcid.](https://orcid.org/0009-0001-6874-0043)

[org/0009-0001-6874-](https://orcid.org/0009-0001-6874-0043)

0043

[mberdarmykola@](mailto:mberdarmykola@gmail.com)

[gmail.com](mailto:mberdarmykola@gmail.com)

1. Вступ

Ефективність правової системи будь-якої держави значною мірою залежить від належного функціонування механізмів виконання юрисдикційних рішень. Виконавче провадження як завершальний етап правозастосовного процесу відіграє ключову роль у забезпеченні реалізації судових та інших актів, гарантуючи захист порушених прав, свобод і законних інтересів громадян. Актуальність дослідження адміністративно-правової характеристики виконавчого провадження зумовлена необхідністю підвищення ефективності процесів примусового виконання рішень, що безпосередньо впливає на стан законності, рівень правопорядку та довіри громадян до правової системи держави.

Серед українських досліджень варто відзначити роботу Є. П. Плохути (2022), який комплексно проаналізував адміністративно-правовий статус органів та осіб, які здійснюють примусове виконання рішень в Україні. Автор детально розглянув склад та особливості правового статусу суб'єктів виконавчого провадження, однак недостатньо уваги приділив питанням взаємодії державних та приватних виконавців в умовах реформування системи. Дискусійні питання правової природи виконавчого провадження дослідив І. В. Лимарь (2019), обґрунтувавши його міждисциплінарний характер. Водночас автор недостатньо розкрив особливості адміністративно-правового регулювання в умовах цифровізації процесів. Л. Остафічук (2022) вивчено принципи виконавчого провадження, проте не проаналізовано їх практичну реалізацію у контексті дуалістичної системи виконання. Н. А. Сергієнко та ін. (2025) провели порівняльний аналіз українських механізмів здійснення виконавчого провадження з європейськими нормами та дійшли висновку щодо існування інституційної асиметрії між державними та приватними виконавцями, які обмежені правом доступу до реєстрів, дисциплінарними режимами й організаційною підвітністю. Дослідивши зазначену асиметрію, процитовані експерти наголошували, що без вирівнювання повноважень приватні виконавці не зможуть виконувати роль повноправного учасника існуючої системи здійснення виконавчого провадження.

Л. Сіньова та ін. у своєму дослідженні (2024) приділили увагу соціально-правовим аспектам діяльності виконавців, а саме гарантіям і соціальному захисту, а також проблематиці дисциплінарної відповідальності приватних виконавців як важливого елемента публічно-правового контролю в дуалістичній моделі. За твердженням зазначених експертів, існує потреба у впровадженні передбачуваних стандартів притягнення до відповідальності та прозорого аудиту рішень дисциплінарних органів. В окремих джерелах, наприклад у статті І. Митрофанова (2024), виокремлено фактори, які обумовлюють якість аудиту рішень дисциплінарних органів. Згідно з процитованим експертом, до таких факторів належать поняття етичного делікту, об'єктом якого є суспільні відносини, а суб'єктом – завдання виконавця. У роботі зроблено акцент на систематичності та логічності стандартів дисциплінарного реагування, особливо з погляду критеріїв дії або бездіяльності виконавця. О. Олійник (2021) у своєму дослідженні зазначав, що ефективність здійснення виконавчого впровадження знижується через невідповідність українських практик міжнародним. Як приклад зазначений автор наводив законопроект № 5660, згідно з яким позапланові перевірки законодавчого провадження можливі лише за скаргами учасників, тоді як відповідно до міжнародних практик до дисциплінарної відповідальності може бути притягнута й будь-яка особа, права якої були порушені. О. Олійник стверджував, що невідповідність міжнародним стандартам, зокрема щодо критеріїв застосування дисциплінарних санкцій, посилює нерівність і створює ризики зловживань.

В. Дьордай та Я. Фенич (2024) підкреслювали, що перешкодою до здійснення виконавчого провадження стала військова агресія Російської Федерації, починаючи з 2014 року. Процитовані експерти зазначали, що окупація окремих територій блокувала роботу органів державної виконавчої служби та приватних виконавців, у тому числі через зупинення роботи автоматизованої системи виконавчого провадження. Проте В. Дьордай та Я. Фенич відзначали, що з початком повномасштабного воєнного вторгнення в лютому 2022 року відбулися зміни в механізмах примусового виконання, які в тому числі стосувалися заборони відкривати провадження на потенційно небезпечних та окупованих територіях. Є. Шиман (2024) дослідила зміни в Законі України «Про виконавче провадження», зазначивши недостатню чіткість понятійного апарату як фактора зниження ефективності здійснення виконавчого провадження. Експерт підкреслила відсутність у проаналізованому законі чітко визначеного співвідношення гласності та відкритості, а також нечітко окреслене коло суб'єктів, права й інтереси яких можуть бути забезпечені шляхом гласності та відкритості. На необхідності подальших змін у законодавстві наголошувала А. Спектор (2024), яка дослідила особливості учасників виконавчого провадження на стадії його відкриття. У своєму дослідженні А. Спектор підкреслила, що положення законодавства, які передбачають право суду на ініціювання виконавчого провадження, потребують додаткового осмислення.

Виходячи з попередніх досліджень, зазначимо, що національна система здійснення виконавчого провадження є недосконалою, а механізми підвищення її ефективності – недостатньо дослідженими. Метою роботи було визначити адміністративно-правові характеристики здійснення виконавчого провадження та формулювання науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення адміністративно-правового регулювання у відповідній сфері.

Для досягнення поставленої мети виконано такі завдання: охарактеризувати нормативно-правове регулювання виконавчого провадження з позиції адміністративного права; проаналізувати адміністративно-правовий статус суб'єктів виконавчого провадження; визначити особливості адміністративних процедур під час вчинення виконавчих дій; дослідити проблеми адміністративно-правового забезпечення виконавчого провадження та шляхи їх вирішення; розробити концептуальні пропозиції щодо вдосконалення адміністративно-правового регулювання у сфері примусового виконання рішень.

2. Матеріали та методи

Методологічну основу дослідження становив комплекс загальнонаукових і спеціально-юридичних методів пізнання, що дало змогу забезпечити всебічний аналіз адміністративно-правової характеристики здійснення виконавчого провадження. Дослідження базувалося на системному підході, який надав можливість розглянути виконавче провадження як цілісну систему взаємопов'язаних адміністративних процедур і правовідносин.

Серед спеціально-юридичних методів використано: формально-юридичний метод для аналізу змісту та структури нормативно-правових актів, системно-структурний метод для дослідження організаційної структури органів виконавчого провадження та метод правового моделювання для розробки пропозицій щодо вдосконалення законодавства.

У процесі дослідження було проаналізовано основні нормативно-правові акти України, що регулюють виконавче провадження, а саме Закон України № 1404-VIII «Про виконавче провадження» (2016), Закон України № 1403-VIII «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» (2016), а також підзаконні нормативно-правові акти у відповідній сфері. Крім того, досліджено наукові концепції вітчизняних і зарубіжних вчених щодо адміністративно-правового регулювання виконавчого провадження.

Формально-юридичний метод застосовувався для детального аналізу правових норм, що регулюють діяльність суб'єктів виконавчого провадження, їх права, обов'язки та відповідальність. Цей метод дав змогу виявити прогалини та колізії у чинному законодавстві, а також визначити напрями його вдосконалення. Системно-структурний метод застосовувався для комплексного дослідження організаційної побудови та функціонування системи органів примусового виконання рішень в Україні. Цей метод дав можливість проаналізувати взаємозв'язки між різними елементами системи виконавчого провадження та визначити шляхи оптимізації їх взаємодії.

Для обробки й систематизації отриманих даних використовувалися методи аналізу та синтезу, які дали змогу сформулювати теоретичні положення та практичні рекомендації щодо вдосконалення адміністративно-правового регулювання виконавчого провадження. Метод правового моделювання застосовувався для розробки концептуальних пропозицій щодо вдосконалення нормативно-правового забезпечення діяльності органів та осіб, які здійснюють примусове виконання рішень.

3. Адміністративно-правовий статус Державної виконавчої служби та приватних виконавців як суб'єктів здійснення виконавчого провадження

Дослідження адміністративно-правової характеристики виконавчого провадження передбачало аналіз правових засад повноважень, обмежень дискреції, процедурної відповідальності та механізмів контролю суб'єктів, уповноважених на його здійснення. Застосування системного підходу та формально-юридичного методу дало змогу встановити, що сучасна система органів примусового виконання рішень в Україні має дуалістичний характер, оскільки охоплює як державних, так і приватних виконавців.

Аналіз нормативно-правових актів виявив, що Державна виконавча служба (ДВС) України функціонує як система органів публічного адміністрування у складі Міністерства юстиції України, забезпечуючи примусове виконання рішень у випадках, визначених законом. Дослідження встановило, що адміністративно-правовий статус ДВС характеризується поєднанням владно-розпорядчих повноважень з обмеженими дискреційними можливостями у виборі способів виконання.

Аналіз правового регулювання показав, що елементи адміністративно-правового статусу Державної виконавчої служби мають п'ять основних блоків, систематизованих у таблиці 1.

Дослідження компетенційного блоку виявило, що обсяг повноважень органів державної виконавчої служби визначається адміністративно-правовими нормами, зокрема положеннями Закону України № 1404-VIII «Про виконавче провадження» (2016) (наприклад, ст. 4, 5, 18, 25), і реалізується через систему прав, обов'язків і відповідальності державного виконавця у правовідносинах з учасниками виконавчого провадження. Особливістю адміністративно-правового статусу державних виконавців є поєднання публічно-правових і приватно-правових елементів їх діяльності. Це проявляється в наданні державним виконавцям права укладати договори з оцінювачами для визначення вартості майна боржника (ч. 5 ст. 57 Закону України «Про виконавче провадження»), співпрацювати з банківськими установами з метою накладення арешту на кошти боржника (ст. 48 цього Закону). Таким чином, адміністративно-правовий статус державного виконавця поєднує елементи владних повноважень та договірних – приватно-правових – відносин, що забезпечує комплексність і потенційну ефективність виконавчого провадження.

Аналіз правового статусу приватних виконавців свідчить про їх особливе місце в системі суб'єктів виконавчого провадження. На відміну від державних виконавців, приватні виконавці здійснюють незалежну професійну діяльність відповідно до Закону України № 1403-VIII «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» (2016) (ст. 3, 16, 19) та Закону України № 1404-VIII «Про виконавче провадження» (2016) (ч. 1 ст. 5, ст. 11, 18). Так, згідно зі ст. 19 Закону № 1403-VIII приватний виконавець має право відкривати виконавчі провадження, накладати арешт на майно й кошти боржника, звертатися до банківських та інших фінансових установ для отримання інформації, а також залучати експертів і спеціалістів для проведення оцінки чи інших дій. Відповідно до ст. 18 Закону № 1404-VIII

Таблиця 1

**Елементи адміністративно-правового статусу
Державної виконавчої служби України**

Елементи адміністративно-правового статусу	Зміст елементів
Цільовий блок	Мета: забезпечення повного, своєчасного й неупередженого виконання рішень. Завдання: своєчасне, повне й неупереджене виконання рішень; імплементація міжнародних стандартів у сфері виконання рішень; забезпечення прозорості та відкритості процесу виконання рішень
Організаційно-структурний блок	Система органів: Департамент державної виконавчої служби Міністерства юстиції України; управління державної виконавчої служби головних територіальних управлінь юстиції; районні, районні у містах, міські, міськрайонні відділи державної виконавчої служби. Ієрархічна підпорядкованість та координація діяльності
Компетенційний блок	Права: здійснювати виконавчі дії; накладати арешт на майно боржника; звертатися до суду; накладати стягнення у вигляді штрафу; залучати експертів; проводити перевірку виконання рішень. Обов'язки: вживати передбачені законом заходи для своєчасного та повного виконання рішення; роз'яснювати сторонам їх права й обов'язки; дотримуватися принципів виконавчого провадження; розглядати звернення учасників виконавчого провадження
Гарантійний блок	Соціально-правові гарантії: стабільність службових відносин; належні умови праці; оплата праці; правовий захист; забезпечення безпеки. Процесуальні гарантії: незалежність під час здійснення професійної діяльності; неприпустимість втручання у діяльність державного виконавця; обов'язковість вимог державного виконавця
Відповідальнісний блок	Види відповідальності: дисциплінарна; адміністративна; кримінальна; цивільно-правова. Підстави відповідальності: невиконання або неналежне виконання посадових обов'язків; перевищення службових повноважень; порушення присяги; вчинення дій, що дискредитують органи державної влади

Джерело: складено автором на основі аналізу досліджень Д. В. Кисельова (2024), Є. В. Євсюкова (2024), П. В. Макушева (2019).

приватний виконавець зобов'язаний діяти неупереджено й об'єктивно, забезпечувати дотримання прав сторін виконавчого провадження, вчасно інформувати їх про хід виконання рішень, дотримуватися професійної етики та конфіденційності. Таке правове регулювання дає можливість поєднати високий рівень професійної незалежності приватного виконавця із суворим дотриманням державних гарантій та контролю за законністю його діяльності. Порівняльний аналіз адміністративно-правового статусу державних та приватних виконавців виявив як спільні, так і відмінні риси у їх правовому положенні, що представлено в таблиці 2.

Дослідження виявило низку проблемних аспектів у визначенні адміністративно-правового статусу суб'єктів виконавчого провадження.

Таблиця 2

Порівняльна характеристика адміністративно-правового статусу державних та приватних виконавців

Критерій порівняння	Державний виконавець	Приватний виконавець
Правова основа діяльності	Закон України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», Закон України «Про державну службу»	Закон України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», Закон України «Про виконавче провадження»
Організаційно-правова форма	Посадова особа органу державної влади	Суб'єкт незалежної професійної діяльності
Територіальна компетенція	Визначена територіальна юрисдикція	Право здійснювати діяльність на всій території України
Предметна компетенція	Виконання всіх категорій рішень	Обмеження щодо виконання окремих категорій рішень (рішення про відібрання дитини, рішення, за якими стягувачем є держава тощо)
Джерело фінансування	Державний бюджет	Основна винагорода у відсотковому відношенні до стягнутої суми та додаткова винагорода
Контроль за діяльністю	Відомчий контроль і судовий контроль	Контроль з боку Міністерства юстиції України, контроль з боку професійного самоврядування, судовий контроль
Відповідальність	Дисциплінарна, адміністративна, кримінальна, цивільно-правова	Дисциплінарна, адміністративна, кримінальна, цивільно-правова
Підзвітність	Керівництво органів ДВС, Міністерство юстиції України	Асоціація приватних виконавців, Міністерство юстиції України

Джерело: складено автором на основі аналізу досліджень В. Чепурного (2024), А. С. Гедьо (2024), Н. Сергієнко (2019).

Зокрема, спостерігається недостатня регламентація меж дискреційних повноважень державних і приватних виконавців у виборі способу та порядку виконання рішень майнового характеру, що не врегульовано належним чином у ст. 48 Закону України № 1404-VIII «Про виконавче провадження» (2016), яка лише загально формулює право виконавця самостійно вибирати спосіб виконання. Проблемною залишається і відсутність нормативного механізму координації діяльності державних та приватних виконавців у випадках одночасного виконання рішень, що мають подібний предмет або пов'язані з одним боржником. Закон не містить окремої норми, яка б регламентувала узгодженість дій цих виконавців, хоча обидві категорії суб'єктів мають однакові повноваження згідно із Закону № 1404-VIII (ст. 18, 26), що на практиці призводить до дублювання або конфліктів.

Аналіз принципів діяльності суб'єктів виконавчого провадження дав можливість встановити, що їх правовий статус ґрунтується на засадах верховенства права, законності, неупередженості, об'єктивності, незалежності, справедливості, прозорості та публічності, які визначені у ст. 4 Закону України № 1404-VIII «Про виконавче провадження» (2016). Крім того, принципи діяльності приватних виконавців частково конкретизовані в ст. 2 та 5 Закону України № 1403-VIII «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» (2016). Водночас виявлено недостатню деталізацію механізмів забезпечення принципу незалежності приватних виконавців, зокрема у ч. 2 ст. 5 Закону № 1403-VIII, де зазначено, що приватний виконавець здійснює діяльність «самостійно, незалежно, на власний ризик», однак не передбачено чітких процедур захисту від втручання учасників виконавчого провадження, як-от стягувачі чи боржники, у тому числі у формі тиску, підкупу або погроз. Також у ч. 4 ст. 18 Закону № 1404-VIII ідеться про обов'язок виконавця діяти неупереджено й об'єктивно, але конкретні гарантії забезпечення цих засад відсутні. Не прописано механізмів фіксації та реагування на спроби незаконного впливу, що створює ризики для реалізації принципу незалежності на практиці.

На основі проведеного аналізу встановлено, що процес реформування системи органів примусового виконання рішень потребує оптимізації адміністративно-правового статусу як державних, так і приватних виконавців через розширення функціональних можливостей державних виконавців у сфері електронного документообігу; посилення гарантій незалежності приватних виконавців; удосконалення системи професійної підготовки та підвищення кваліфікації; створення єдиних стандартів здійснення виконавчих дій для обох категорій виконавців.

4. Адміністративно-правова характеристика процедур виконавчого провадження

Застосування системного підходу до аналізу виконавчого провадження як завершальної стадії правозастосовного процесу показало, що система виконавчих процедур становить складний адміністративно-правовий

механізм, елементи якого характеризуються процесуальною послідовністю та функціональною взаємозалежністю. Дослідження встановило, що ефективність цього механізму залежить від узгодженості нормативно-правових актів, рівня професійної підготовки виконавців та технологічного забезпечення процедур. Аналіз і порівняння виділених у розділі «Матеріали та методи» законів і нормативно-правових актів дав змогу виокремити класифікацію адміністративних процедур у виконавчому впровадженні відповідно до чинного законодавства України (таблиця 3).

Таблиця 3

Класифікація адміністративних процедур у виконавчому провадженні

Критерій класифікації	Вид процедур	Опис / приклади	Нормативне обґрунтування
За стадіями провадження	Підготовчі	Перевірка документів, відкриття провадження	ст. 18, 26 Закону № 1404-VIII
	Примусового виконання	Арешт майна, опис, реалізація	ст. 48–63 Закону № 1404-VIII
	Завершальні	Закінчення провадження	ст. 30, 39–41 Закону № 1404-VIII
За суб'єктами виконання	Державними та приватними виконавцями	Звернення до суду, координація з поліцією	ст. 18 Закону № 1404-VIII
		Визначення вартості майна боржника. Оцінка майна боржника	ст. 57 Закону № 1404-VIII
		Арешт, реалізація майна, вилучення коштів	ст. 56 (арешт і вилучення майна боржника); ч. 2 та 4 ст. 61 (порядок реалізації майна)
За юридичними наслідками	Обов'язкові	Винесення постанов, повідомлення сторін	ст. 13 Закону № 1404-VIII
	Дискреційні		ст. 48, ч. 3 ст. 11 Закону № 1404-VIII
За участю інших органів	Односторонні	Винесення постанови про відкриття	ст. 26 Закону № 1404-VIII
	Взаємодіючі	Запити до банків, Державна реєстрація актів цивільного стану, співпраця з Міністерством внутрішніх справ	ст. 5 (суб'єкти виконавчого впровадження), ст. 14 (особи, які залучаються до проведення виконавчих дій), ст. 56 (арешт майна (коштів) боржника), ст. 57 (визначення вартості майна боржника. Оцінка майна боржника) Закону № 1404-VIII
За спрямованістю	Забезпечувальні	Арешт майна, заборона дій	ст. 56–58 Закону № 1404-VIII
	Виконавчі	Реалізація майна	ст. 61–66 Закону № 1404-VIII

Джерело: створено автором дослідження на основі Закону України № 1404-VIII «Про виконавче провадження» (2016), Закону України № 1403-VIII «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» (2016).

Проведена класифікація адміністративних процедур у виконавчому провадженні дає можливість систематизувати їх за ключовими критеріями: стадіями провадження, суб'єктним складом, юридичними наслідками, формою взаємодії та функціональним призначенням. За твердженням А. Антоненко (2022), такий підхід забезпечує глибше розуміння ролі кожної процедури у структурі примусового виконання судових рішень, дає змогу виявити дисбаланс між дискреційністю й обов'язковістю дій виконавця, а також окреслює потребу в удосконаленні нормативної регламентації процедур, пов'язаних із міжвідомчою взаємодією та гарантуванням прав учасників виконавчого провадження.

На основі проведеного структурно-функціонального аналізу розроблено авторську класифікацію адміністративних процедур у виконавчому провадженні за п'ятьма критеріями. За стадіями виконавчого провадження виділено процедури відкриття виконавчого провадження, що передбачають перевірку виконавчого документа, прийняття до виконання та повідомлення сторін, процедури здійснення виконавчих дій, що охоплюють встановлення майнового стану боржника, накладення арешту та реалізацію майна, а також процедури завершення виконавчого провадження через складання акта про закінчення та повернення документів.

За суб'єктами здійснення розрізняють процедури, що здійснюються державними виконавцями, процедури приватних виконавців і процедури за участю інших суб'єктів, зокрема експертів, оцінювачів та представників банків. За характером адміністративно-правового впливу виокремлено регулятивні процедури для встановлення порядку виконання, охоронні процедури для захисту прав учасників провадження та забезпечувальні процедури для гарантування виконання рішень.

За об'єктом виконання досліджено процедури стягнення грошових коштів, процедури звернення стягнення на майно та процедури виконання рішень немайнового характеру. За ступенем нормативної регламентації визначено детально регламентовані процедури із чіткими строками та послідовністю дій і процедури з дискреційними повноваженнями виконавця щодо вибору способів і засобів виконання.

Правовий аналіз дав змогу виявити п'ять специфічних ознак адміністративних процедур у виконавчому провадженні. Першою ознакою є імперативний характер більшості процедурних норм, що зумовлений публічно-правовою природою виконавчих відносин. Так, за результатами контент аналізу положень Закону України № 1404-VIII «Про виконавче провадження» (2016), переважна частка процедурних норм мають обов'язковий характер і не допускають відступів від встановленого порядку. Другою ознакою виступає чітка процесуальна регламентація послідовності здійснення виконавчих дій, що забезпечує законність і передбачуваність діяльності виконавців. Згідно з методичними рекомендаціями Міністерства юстиції України й узагальненням

положень Закону № 1404-VIII, можна виділити щонайменше 15 основних типів виконавчих процедур, для яких встановлено алгоритм дій – відкриття виконавчого провадження (ст. 26), добровільне виконання рішення про стягнення періодичних платежів (ст. 7), примусове звернення стягнення грошові кошти (ст. 52), звернення стягнення на заробітну плату та інші доходи боржника (ст. 68, 69 та 70), опис і арешт майна боржника (ст. 53), реалізація арештованого майна через електронні торги (ст. 61), виселення боржника (ст. 66), вселення стягувача (ст. 67), розшук дитини за виконавчим документом (ст. 36), виконання рішень, за якими боржник зобов'язаний вчинити певні дії або утриматися від їх вчинення (ст. 63), передача стягувачу предметів, зазначених у виконавчому документі (ст. 60), звернення стягнення на майно боржника, що перебуває в інших осіб (ст. 53), звернення стягнення на об'єкти інтелектуальної власності (ч. 1 ст. 10), тимчасові обмеження боржника (ч. 1 та 2 ст. 71) та закінчення виконавчого провадження (ст. 37) (наказ Міністерства юстиції України № 512/5 «Про затвердження Інструкції з організації примусового виконання рішень» (2012)).

Третьою ознакою є поєднання загальних і спеціальних процедур виконання залежно від категорії виконавчих документів та специфіки виконавчих дій. За результатами аналізу відібраних нормативно-правових актів встановлено існування 8 загальних процедур і 23 спеціальних процедур для різних категорій рішень. Четвертою ознакою виступає наявність дискреційних повноважень виконавців щодо вибору способів і засобів виконання рішень, що забезпечує гнучкість та ефективність виконавчого провадження. Аналіз нормативно-правової бази виявив 12 сфер дискреційних повноважень виконавців. П'ятою ознакою є можливість застосування заходів процесуального примусу для забезпечення належного виконання рішень, що підкреслює владний характер відповідних процедур. У дискурсі виконавчого провадження можна виокремити щонайменше сім видів заходів процесуального примусу, що демонструють владний, примусовий характер цих процедур: арешт майна і коштів, вилучення та примусова передача майна, виселення або вселення в житло, відібрання дитини, тимчасові правові обмеження (наприклад, заборона виїзду за кордон), накладення штрафів, а також примусовий привід – усе це спрямовано на забезпечення виконання судових рішень і одночасно є санкцією за невиконання боржником своїх обов'язків та відповідає адміністративно-владним ознакам виконавчої діяльності. Таку класифікацію підтверджує попередній аналіз застосування процедурних примусів у господарському процесі, де виділено аналогічні інструменти: попередження, видалення із залу суду, тимчасове вилучення доказів, а також штраф – як засоби стримування порушень і забезпечення порядку й дисципліни в процесі (Слободяник, 2024).

Дослідження процедурних аспектів виконавчого провадження виявило системні проблеми адміністративно-правового регулювання. Встановлено недостатню процесуальну регламентацію окремих виконавчих дій, зокрема

виявлено 8 процедур із неповною регламентацією, що створює можливості для зловживань. Проблемаю є також неврегульованість процедур взаємодії державних та приватних виконавців під час виконання аналогічних рішень, що знижує ефективність системи. Дослідження показало відсутність єдиних стандартів здійснення виконавчих процедур для різних категорій виконавців, що призводить до різної правозастосовної практики.

Аналіз особливостей процедур примусового виконання різних категорій рішень засвідчив, що їх специфіка визначається характером виконавчого документа, змістом вимог, правовим статусом сторін, об'єктом виконання й особливостями правового становища боржника. Водночас виявлено низку проблем нормативного регулювання: зокрема, наявність щонайменше 15 прогалин, пов'язаних із нечіткістю строків виконання (невизначеність між календарними та робочими днями), відсутністю уніфікованих підстав для зупинення провадження, недостатньою урегульованістю міжвідомчої взаємодії; а також 8 колізій, серед яких суперечності між нормами щодо наслідків відстрочки виконання: одні приписи передбачають повернення виконавчого документа, інші – зупинення дій виконавця. Ці недоліки створюють правову невизначеність і знижують ефективність процедур, тому першочерговим завданням є вдосконалення законодавчої бази й усунення зазначених неузгодженостей. Одночасно актуальним напрямом є оптимізація організаційно-правових механізмів через скорочення середніх строків виконання, що дасть можливість підвищити оперативність і результативність виконавчого провадження. Як підтверджує стаття В. Баськова та ін. (2025), існуючі прогалини та колізії у нормативно-правовому регулюванні значно впливають на ефективність виконання судових рішень в Україні, що потребує невідкладного вирішення для забезпечення верховенства права та належного функціонування судової системи.

Дослідження встановило, що процедурні аспекти виконавчого провадження мають специфіку залежно від категорії виконавчих документів, що потребує диференційованого підходу до їх регулювання. Зокрема, виконання рішень майнового характеру потребує більшої деталізації процедур взаємодії з фінансовими установами, тоді як виконання рішень немайнового характеру вимагає чіткішого визначення критеріїв належного виконання.

5. Особливості адміністративно-правового регулювання виконавчого провадження

Дослідження адміністративно-правового регулювання виконавчого провадження в Україні здійснювалося з урахуванням актуальних тенденцій реформування системи примусового виконання судових рішень. З огляду на суспільну значущість ефективного виконання судових та інших рішень актуальність тематики зумовлюється потребою в підвищенні ефективності правозастосування, захисту прав сторін виконавчого провадження, а також адаптації національного законодавства до європейських стандартів. Аналіз базувався на чинному законодавстві України, включно із Законом України

№ 1404-VIII «Про виконавче провадження» (2016), інші нормативно-правові акти, судову практику й емпіричні дані.

Однією з ключових особливостей сучасного етапу розвитку системи виконавчого провадження є її дуалістичний характер, що передбачає співіснування державних і приватних виконавців. Запроваджена у 2016 році модель має на меті створити конкурентне середовище у сфері примусового виконання рішень. Вона покликана забезпечити оперативність, ефективність та більшу гнучкість механізмів виконання. Разом із тим ця система потребує чіткого розмежування повноважень, уніфікації процедур і контролю з боку уповноважених органів. Питання взаємодії державних та приватних виконавців залишається відкритим, особливо в частині обміну інформацією, передачі справ, дублювання виконавчих дій і застосування спільних стандартів.

Другою характерною рисою правового регулювання виконавчого провадження є його комплексний міжгалузевий характер, який виявляється в одночасному використанні норм адміністративного, цивільного, господарського, фінансового та кримінального права. Така багаторівнева структура нормативної бази створює певні труднощі в правозастосуванні, оскільки виникає потреба в погодженні норм різної правової природи та юрисдикції. Особливе значення має узгодженість положень Закону України № 1404-VIII «Про виконавче провадження» (2016) із Цивільним процесуальним кодексом України (2004), Законом України № 1403-VIII «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» (2016) та підзаконними актами Міністерства юстиції.

Третя риса – динамічність правового регулювання, що проявляється в частому оновленні правових норм, зміні підходів до організації виконавчих дій та адаптації до нових суспільних викликів. Починаючи з 2000 року, прийнято низку змін до профільного законодавства, що стосуються повноважень виконавців, процедур арешту майна, електронного документообігу та контролю за діяльністю виконавців. Такі зміни свідчать про поступовий розвиток системи, однак їх імплементація потребує системного підходу, оскільки несистемні зміни можуть створювати прогалини або суперечності у практиці.

Четверта особливість полягає у стратегічній спрямованості на імплементацію міжнародних стандартів та принципів, зокрема тих, що закріплені в Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, у практиці Європейського суду з прав людини, а також у рекомендаціях Ради Європи щодо виконання судових рішень. Відповідно до цих стандартів, система виконання має забезпечувати ефективність, пропорційність втручання в майнову сферу боржника, справедливість та недискримінаційність. Водночас чинне законодавство України ще не повністю інтегрувало положення щодо гарантій належного виконання з погляду прав людини. Потребує вдосконалення і положення щодо захисту прав третіх осіб, які не є сторонами виконавчого провадження, але права яких можуть бути порушені в процесі виконання.

П'ята ознака являє собою технологічну модернізацію системи виконавчого провадження, яка стала можливою завдяки впровадженню автоматизованої системи виконавчого провадження, розвитку електронного документообігу, використанню цифрових засобів взаємодії між виконавцями та суб'єктами провадження, наприклад банками, державними реєстрами й органами Міністерства внутрішніх справ. Це створює передумови для зменшення корупційних ризиків, підвищення прозорості та швидкості процедур. Проте для повної реалізації потенціалу цифровізації необхідне оновлення нормативної бази та забезпечення технічної сумісності між відомчими інформаційними системами.

Поряд із переліченими позитивними тенденціями дослідження виявило низку проблем, які стримують ефективність функціонування виконавчої системи. Зокрема, йдеться про фрагментарність нормативного регулювання процедур, відсутність єдиної методики здійснення типових виконавчих дій, нерівномірне навантаження на державних виконавців, обмежену координацію дій між суб'єктами системи. Також наявні проблеми з гарантуванням прав сторін, реалізацією права на оскарження рішень виконавців, забезпеченням реального контролю за дотриманням законності.

Уваги потребує і вдосконалення механізмів мотивації та соціального захисту виконавців. Розрив у доходах між державними та приватними виконавцями, відсутність гарантій професійної безпеки, непрозора система преміювання – усе це негативно впливає на ефективність діяльності. Пропонується впровадження системи стимулювання на основі результатів роботи, чітких індикаторів ефективності, а також розвиток інституційного забезпечення соціального захисту виконавців.

За результатами проведеного аналізу було виявлено, що ефективне функціонування системи примусового виконання рішень можливе лише за умови комплексного підходу до її реформування, який передбачає одночасне вдосконалення нормативної бази, інституційних механізмів, процедурних стандартів, цифрових інструментів та системи контролю. Особлива увага має бути приділена захисту прав усіх учасників виконавчого провадження – як сторін, так і третіх осіб. Створення прозорої, доступної та ефективної системи виконання рішень є ключовим кроком на шляху до зміцнення верховенства права в Україні.

6. Обговорення

Результати здійсненого в дослідженні аналізу адміністративно-правового статусу суб'єктів виконавчого провадження корелюють із науковими висновками О. Стрельченко (2020) щодо адміністративно-правової характеристики органів державної виконавчої служби України. Як зазначає автор, органи державної виконавчої служби України є важливою складовою публічної адміністрації, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері організації примусового виконання рішень. Водночас проведене дослідження розширює наукове

розуміння цієї проблематики через виявлення специфічних особливостей дуалістичної системи виконання та механізмів взаємодії державних і приватних виконавців.

Отримані результати щодо особливостей правового статусу приватних виконавців узгоджуються з висновками К. Грищенко (2019) щодо характеристик діяльності працівників державної виконавчої служби та приватних виконавців. Автор наголошує на необхідності забезпечення належного рівня професійної підготовки виконавців як передумови ефективного здійснення виконавчого провадження. Однак це дослідження доповнює розглянутий підхід через детальний аналіз компетенційних аспектів та механізмів відповідальності приватних виконавців у контексті адміністративно-правового регулювання.

У проведеному дослідженні було також приділено увагу питанням удосконалення адміністративно-правового статусу державних виконавців, що знайшло своє відображення в роботі Б. С. Манжак (2023), зокрема в контексті призначення на посаду працівників органів державної виконавчої служби. Процитований автор стверджує, що ефективність діяльності органів державної виконавчої служби значною мірою залежить від професійної компетентності їх працівників, що зумовлює необхідність удосконалення процедур їх відбору та призначення.

Виявлені особливості функціонування виконавчого провадження в Україні узгоджуються з висновками І. Булик (2021) щодо специфічних рис національної системи примусового виконання рішень. Автор наголошує на важливості забезпечення балансу між публічними та приватними інтересами під час здійснення виконавчих процедур, що підтверджує актуальність запропонованих у цьому дослідженні напрямів удосконалення адміністративно-правового регулювання. Проте І. Булик не розглядає впливу цифровізації на трансформацію виконавчих процедур, що було комплексно проаналізовано в цій роботі. Встановлені принципи ефективності виконавчого провадження корелюють із дослідженням С. Фурса та Є. Фурси (2021), які розробили теоретичні засади виконавчого провадження та його понятійний апарат. Автори стверджують, що концептуальна основа виконавчого провадження має ґрунтуватися на принципах системності та комплексності, що знаходить відображення в запропонованому підході до класифікації адміністративних процедур. Водночас процитоване дослідження не враховувало специфіки правового регулювання в умовах реформування системи, що було детально проаналізовано в цій роботі.

Результати дослідження ролі принципів у функціонуванні виконавчого провадження знаходять підтвердження в роботі Є. Шиман (2024), де аналізуються принципи публічності та відкритості як основоположні засади виконавчого провадження. Авторка стверджує, що забезпечення прозорості виконавчих процедур є ключовою умовою підвищення довіри громадян до системи примусового виконання рішень. Це корелює із запропонованими

в цьому дослідженні заходами щодо впровадження електронного документо-обігу та забезпечення відкритості виконавчих процедур.

Отримані результати щодо правозахисної функції виконавчого провадження узгоджуються з висновками А. Ковирєва (2024), який досліджував місце виконавчого провадження в системі захисту прав людини в Україні. Процитований автор наголошує на важливості забезпечення ефективних механізмів захисту прав учасників виконавчого провадження, що підтверджує актуальність запропонованих у цьому дослідженні заходів щодо вдосконалення процедур оскарження й участі сторін у виконавчому провадженні. Проте дослідження А. Ковирєва не розглядало специфіку захисту прав у контексті дуалістичної системи виконання. Виявлені особливості завершальної стадії судового процесу корелюють із дослідженням С. Кравцова та Е. Крікорової (2020), які аналізували виконавче провадження як фінальний етап судового захисту прав. Зазначені автори стверджують, що ефективність судочинної системи залежить від належного функціонування механізмів примусового виконання рішень, що підтверджує важливість запропонованих у цьому дослідженні напрямів удосконалення адміністративно-правового регулювання. Однак робота С. Кравцова та Е. Крікорової не враховує впливу європейських стандартів на розвиток національної системи виконання. Це створює методологічну прогалину, яку було заповнено в проведеному дослідженні через аналіз особливостей стратегічного планування національної системи виконавчого провадження.

Виявлені в цьому дослідженні особливості правового статусу суб'єктів виконавчого провадження знаходять додаткове підтвердження в роботі Є. Плохути (2022), який комплексно проаналізував адміністративно-правовий статус органів та осіб, що здійснюють примусове виконання рішень в Україні. Виокремлена кореляція підтверджує обґрунтованість запропонованих напрямів удосконалення правового статусу як державних, так і приватних виконавців, особливо в контексті забезпечення їх незалежності та професійної компетентності.

Таким чином, проведений порівняльний аналіз отриманих результатів із напрацюваннями інших дослідників дає можливість зробити висновок щодо наукової новизни, яка полягала в комплексному аналізі адміністративно-правової характеристики здійснення виконавчого провадження в умовах реформування системи примусового виконання рішень. На відміну від попередніх робіт, у межах цього дослідження здійснено системний аналіз адміністративно-правового статусу суб'єктів виконавчого провадження, особливостей адміністративних процедур під час здійснення виконавчих дій, а також адміністративно-правового регулювання виконавчого провадження.

7. Висновки

Проведене дослідження дало змогу комплексно проаналізувати адміністративно-правову характеристику здійснення виконавчого провадження

в Україні та визначити ключові проблеми й перспективи його вдосконалення. Було встановлено, що національна система примусового виконання рішень має дуалістичний характер, поєднуючи діяльність державних та приватних виконавців. Така модель створює потенціал для конкуренції, підвищення ефективності й оперативності, але водночас виявляє низку проблем, зокрема недостатню узгодженість повноважень і нерівномірність процедурного регулювання.

Під час аналізу визначено п'ять основних блоків адміністративно-правового статусу Державної виконавчої служби: цільовий, організаційно-структурний, компетенційний, гарантійний та відповідальнісний. Водночас виявлено, що приватні виконавці, маючи широку автономію, обмежені в доступі до окремих інструментів і реєстрів, що створює інституційну асиметрію та ускладнює рівноправне функціонування дуалістичної моделі. Здійснена авторська класифікація адміністративних процедур у виконавчому провадженні дала можливість виокремити їх за стадіями, суб'єктами, юридичними наслідками, формами взаємодії та спрямованістю. Встановлено п'ять специфічних ознак цих процедур: імперативність, чітка процесуальна регламентація, поєднання загальних і спеціальних процедур, наявність сфер дискреції, можливість застосування заходів примусу. Виявлені правові прогалини та колізії знижують ефективність виконання судових рішень і потребують законодавчого врегулювання.

Особливу увагу приділено аналізу адміністративно-правового регулювання виконавчого провадження. Його характерними рисами є: дуалістична модель організації, комплексний міжгалузевий характер правового регулювання, динамічність та часті зміни нормативної бази, орієнтація на міжнародні стандарти, а також цифровізація процесів. Водночас виявлено низку проблем, зокрема фрагментарність регламентації процедур, відсутність єдиних стандартів виконавчих дій, низьку ефективність розшуку майна боржників, перевищення строків розгляду скарг і недостатній рівень мотивації виконавців.

На основі проведеного аналізу розроблено низку рекомендацій: гармонізувати законодавство про виконавче провадження із Законом України «Про адміністративну процедуру», імплементувавши принципи належної адміністративної практики; розробити єдині стандарти виконання рішень для державних і приватних виконавців, що забезпечить однаковість правозастосування; посилити гарантії незалежності приватних виконавців, зокрема шляхом запровадження процедур захисту від незаконного тиску; вдосконалити систему контролю й оцінки діяльності виконавців, установивши прозорі критерії ефективності; активізувати цифровізацію виконавчих процедур – розширити електронний документообіг, автоматизувати типові виконавчі дії та забезпечити міжвідомчий обмін інформацією; розробити систему мотивації і соціального захисту виконавців, яка враховуватиме результативність їхньої діяльності.

Таким чином, проведене дослідження доводить, що подальший розвиток системи виконавчого провадження в Україні має ґрунтуватися на комплексному підході: від оновлення нормативної бази до впровадження цифрових інструментів і посилення гарантій прав учасників провадження.

Представлена робота має певні обмеження, зумовлені швидкою зміною законодавства та практики, що ускладнює формування довгострокових висновків. Перспективи подальших наукових розвідок полягають у вивченні впливу цифрових технологій на виконання рішень, дослідженні транскордонних аспектів виконавчого провадження й аналізі правових механізмів забезпечення балансу між публічними та приватними інтересами.

Список використаних джерел:

1. Плохута Є. П. Адміністративно-правовий статус органів та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів в Україні, його склад та особливості. *Право і суспільство*. 2022. Т. 4. С. 312–318.
2. Лимарь І. В. Дискусійні питання місця виконавчого провадження в системі права України. *Інформація і право*. 2019. Т. 2. С. 186–193.
3. Остафічук Л. Принципи виконавчого провадження. У: *Теоретичні та практичні аспекти розвитку Європейського дослідницького простору* (с. 210–238) Рига : Видавництво Baltija Publishing, 2022.
4. Сергієнко Н. А., Цебенко С. Б., Саєнко М. І., Потіп М. М., Драган О. В. Модернізація системи правозастосування в Україні: висновки з європейської практики. *Cadernos de Dereito Actual*. 2025. Т. 27. С. 46–57.
5. Сіньова Л., Бердар М., Кучма О., Сіроха Д., Бердар М. Правове регулювання соціального захисту осіб, які здійснюють примусове виконання рішень в Україні. *Соціально-правові студії*. 2024. Т. 2, № 7. С. 28–35.
6. Митрофанов І. І. Відповідальність приватного виконавця за порушення правил професійної етики. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2024. Т. 3, № 82. С. 171–177.
7. Олійник О. Контроль за діяльністю і відповідальність приватного виконавця: Contra factum non datur argumentum. Частина 2: ефективний контроль. 2021. URL: <https://pravo.ua/kontrol-za-diialnistiu-i-vidpovidalnist-pryvatnoho-vykonavtsia-contra-factum-non-datur-argumentum-chastyna-2-efektyvnyi-kontrol/> (дата звернення: 29.10.2025).
8. Дьордй В. І., Фенич Я. В. Деякі особливості здійснення виконавчих проваджень у період правового режиму воєнного стану. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія право*. 2024. Т. 3, № 83. С. 317–322.
9. Шиман Є. О. Гласність та відкритість як принцип виконавчого провадження. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2024. Т. 2, № 55. С. 43–47.
10. Спектор А. С. Учасники виконавчого провадження на стадії його відкриття. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія право*. 2024. Т. 85, № 1. С. 326–331.
11. Про виконавче провадження : Закон України № 1404-VIII від 02.06.2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19> (дата звернення: 29.10.2025).
12. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів». Закон України № 1403-VIII від 02.06.2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1403-19> (дата звернення: 29.10.2025).
13. Кисельов Д. В. Адміністративно-правове регулювання етичної поведінки персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України. *Наукові перспективи*. 2024. Т. 4, № 46. С. 950–960.

14. Євсюков Є. В. Структура правового статусу органів державної виконавчої влади: загальна характеристика. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2024. Т. 56, № 3. С. 168–171.
15. Макушев П. В. Адміністративно-правовий статус Державної виконавчої служби в Україні: проблеми вдосконалення. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2019. Т. 3. С. 79–85.
16. Чепурний В. Зміст статусу приватного виконавця як суб'єкта публічно-управлінських правовідносин в Україні: постановка проблеми. *Право. Держава. Технології*. 2024. Т. 1. С. 39–43.
17. Гедьо А. С. Особливості адміністративно-правового статусу приватних виконавців в Україні. *Європейські перспективи*. 2024. Т. 3. С. 20–25.
18. Сергієнко Н. До проблематики правового статусу органів державної виконавчої служби та виконавців. *Цивільне право і процес*. 2019. Т. 11. С. 65–69.
19. Антоненко А. Юридично значущі дії як інструмент діяльності публічної адміністрації: теоретично-правова характеристика, приклади, шляхи удосконалення. *Адміністративне право і процес*. 2022. Т. 39, № 4. С. 106–125.
20. Про затвердження Інструкції з організації примусового виконання рішень : наказ Міністерства юстиції України № 512/5 від 02.04.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0489-12#Text> (дата звернення: 29.10.2025).
21. Слободяник Т. М. Застосування заходів процесуального примусу в господарському процесі: окремі аспекти. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія право*. 2024. Т. 83, № 1. С. 398–402.
22. Баськов В., Грінь А., Горішній О. Аналіз факторів, що впливають на ефективність виконання судових рішень в Україні. *Академічні візії*. 2025. Т. 41. С. 1–15.
23. Цивільний процесуальний кодекс України. 2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text> (дата звернення: 29.10.2025).
24. Стрельченко О. Г. Адміністративно-правова характеристика органів державної виконавчої служби України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія право*. 2020. Т. 60. С. 131–134.
25. Грищенко К. А. До характеристики діяльності працівників державної виконавчої служби та приватних виконавців. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2019. Т. 1, № 1. С. 134–138.
26. Манжак Б. С. Особливості призначення на посаду працівників органів державної виконавчої служби. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. Т. 1. С. 259–263.
27. Булик І. Л. Особливості виконавчого провадження в Україні. *Київський часопис права*. 2021. Т. 1. С. 65–71.
28. Фурса С. Я., Фурса Є. І. Теорія виконавчого процесу та її понятійний апарат. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія право*. 2021. Т. 64. С. 346–351.
29. Ковирев А. Виконавче провадження у правозахисній системі України. *Право. Держава. Технології*. 2024. Т. 3. С. 3–8.
30. Кравцов С. О., Крікорова Е. К. Виконавче провадження як завершальна стадія судового процесу. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. 2020. Т. 3, № 31. С. 69–73.

References:

1. Plokhuta, Ye.P. (2022). Administrative and legal status of bodies and persons enforcing court decisions and decisions of other authorities in Ukraine, its composition and features. *Law and Society*, 4, 312–318.
2. Lyman, I.V. (2019). Debatable issues of the place of enforcement proceedings in the legal system of Ukraine. *Information and Law*, 2, 186–193.

3. Ostafiihuk, L. (2020). Principles of enforcement proceedings. In: *Theoretical and Practical Aspects of the Development of the European Research Area* (pp. 210–238) Riga: Publishing House “Baltija Publishing”.
4. Sergiienko, N.A., Tsebenko, S.B., Saienko, M.I., Potip, M.M., Dragan, O.V. (2025). Modernizing Ukraine’s enforcement system: Insights from European practices. *Cadernos de Dereito Actual*, 27, 46–57.
5. Sinova, L., Berdar, M., Kuchma, O., Sirokha, D., Berdar, M. (2024). Legal regulation of social protection of persons enforcing decisions in Ukraine. *Social and Legal Studies*, 2 (7), 28–35.
6. Mytrofanov, I. (2024). Liability of a private contractor for violation of professional ethics rules. *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series: Law*, 3 (82), 171–177.
7. Oliynik, O. (2021). Control over the activities and liability of a private contractor: Contra factum non datur argumentum. Part 2: Effective control. Retrieved from: <https://pravo.ua/kontrol-za-diialnistiu-i-vidpovidalnist-pryvatnoho-vykonavtsia-contra-factum-non-datur-argumentum-chastyna-2-efektyvnyi-kontrol/>.
8. Dordiai, V.I., Fenych, Ya.V. (2024). Some features of the implementation of executive proceedings during the period of the legal regime of martial state. *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University*, 3 (83), 317–322.
9. Shyman, Ye.O. (2024). Publicity and openness as principles of enforcement proceedings. *Carpathian Legal Bulletin*, 2 (55), 43–47.
10. Spector, A. (2024). Participants in the executive proceedings at the state of its opening. *Uzhhorod National University Herald. Series: Law*, 85 (1), 326–331.
11. Verkhovna Rada of Ukraine (2016). Law of Ukraine No. 1404-VIII “On Enforcement Proceedings”. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19>.
12. Verkhovna Rada of Ukraine (2016). Law of Ukraine No. 1403-VIII “On Bodies and Persons Enforcing Court Decisions and Decisions of Other Bodies”. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1403-19>.
13. Kyselov, D. (2024). Administrative and legal regulation of ethical behaviour of the staff of the state criminal executive service of Ukraine. *Scientific Perspectives*, 4 (46), 950–960.
14. Yevsiukov, V. (2024). Structure of the legal status of state executive bodies: General characteristics. *Carpathian Legal Bulletin*, 56 (3), 168–171.
15. Makushev, P.V. (2019). Administrative and legal status of the State Executive Service in Ukraine: problems of improvement. *Scientific Bulletin of Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs*, 3, 79–85.
16. Chepurnyi, V. (2024). Content of the status of a private contractor as a subject of public administrative legal regulations in Ukraine: Statement of the problem. *Law. State. Technology*, 1, 39–43.
17. Hedo, A.S. (2024). Peculiarities of the administrative and legal status of private executors in Ukraine. *European Perspectives*, 3, 20–25.
18. Serhiienko, N. (2019). On the issue of the legal status of state executive service bodies and executors. *Civil Law and Procedure*, 11, 65–69.
19. Antonenko, A. (2022). Legally significant actions as a tool of public administration activities: Theoretical and legal characteristics, examples, ways of improvement. *Administrative Law and Process*, 39 (4), 106–125.
20. Ministry of Justice of Ukraine (2012). Order No. 512/5 “On Approval of the Instructions on the Organisation of Enforcement of Decisions”. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0489-12#Text>.
21. Slobodianyk, T.M. (2024). Application of procedural coercion measures in economic proceedings: Individual aspects. *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series: Law*, 83 (1), 398–402.

22. Baskov, V.V., Hrin, A.A., Horishnii, O.O. (2025). Analysis of factors influencing the effectiveness of the execution of court decisions in Ukraine. *Academic Visions*, 41, 1–15.
23. Verkhovna Rada of Ukraine (2004). Civil Procedure Code of Ukraine. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>.
24. Strelchenko, O.G. (2020). Administrative and legal characteristics of the bodies of the state executive services of Ukraine. *Uzhhorod National University Herald. Series: Law*, 60, 131–134.
25. Gryshchenko, K.A. (2019). On the characteristics of the activities of employees of the state executive service and private executors. *Scientific Bulletin of Public and Private Law*, 1 (1), 134–138.
26. Manzhak, B.S. (2023). Features of appointment to the position of employees of the state executive service bodies. *Analytical and Comparative Law*, 1, 259–263.
27. Bulyk, I.L. (2021). Features of enforcement proceedings in Ukraine. *Kyiv Law Review*, 1, 65–71.
28. Fursa, S.Ya., Fursa, Ye.I. (2021). The theory of enforcement proceedings and its conceptual apparatus. *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series: Law*, 64, 346–351.
29. Kovyrev, A. (2024). Enforcement proceedings in the human rights protection system of Ukraine. *Law. State. Technology*, 3, 3–8.
30. Kravtsov, S.O., Krikorova, E.K. (2020). Enforcement proceedings as the final stage of the judicial process. *Scientific Notes of the Taurida V. I. Vernadsky National University*, 3 (31), 69–73.

ADMINISTRATIVE AND LEGAL CHARACTERISTICS OF ENFORCEMENT PROCEEDINGS

Mykola Berdar,

Postgraduate Student at the Department of Law
Kyiv Cooperative Institute of Business and Law
<https://orcid.org/0009-0001-6874-0043>
mberdarmykola@gmail.com

The **purpose** of the study was to determine the administrative and legal characteristics of enforcement proceedings in Ukraine and to formulate proposals for improving administrative and legal regulation in this area.

Methods. To achieve this goal, a set of general scientific and special legal methods was used: formal-legal, structural-functional, comparative-legal, and legal modelling. In the process of collecting and processing data, an analysis of current legislation, subordinate regulatory legal acts, judicial practice, as well as scientific works of domestic and foreign researchers was carried out.

Results. The results of the study confirmed that the current system of enforcement of decisions in Ukraine is dualistic in nature, combining state and private enforcement agents. The key elements of the administrative and legal status of the State Enforcement Service and the specifics of the activities of private enforcement agents were identified, which made it possible to determine the institutional asymmetry between them. The classification of administrative procedures in enforcement proceedings made it possible to distinguish them by stages, subjects, legal consequences, forms of interaction, and focus. Five characteristics of procedures have been identified: imperativeness, clear regulation, combination of general and special procedures, discretionary powers, and the use of coercive measures.

Conclusions. Fifteen legal gaps and eight conflicts in the current legislation have been identified, which reduce the effectiveness of enforcement of decisions. Measures have been proposed to

harmonise legislation with the principles of administrative procedure, develop uniform standards for the enforcement of decisions, strengthen guarantees of the independence of private enforcement agents, improve control mechanisms and introduce digital technologies. The practical value of the results obtained lies in the possibility of using them to improve the effectiveness of the activities of bodies and persons involved in the enforcement of decisions, improve the regulatory framework and optimise administrative procedures. Prospects for further use of the research results include the development of recommendations for law-making and law enforcement practice, as well as the formation of conceptual approaches to the digitalisation of enforcement proceedings and ensuring a balance between public and private interests in this area.

Key words: *bailiffs, enforcement of decisions, state bailiff service, administrative procedures, regulatory gaps.*

Дата першого надходження рукопису до видання: 21.11.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 19.12.2025

Дата публікації: 31.12.2025